

Verksamhetsberättelse 2007

Godkänd av styrelsen den ___/___ 2008

Innehåll

Inledning	2
Grundfunktioner	3
Information	3
Bibliotek och arkiv	4
Fredsfonden	4
Forskning	4
Publikationer	5
Forskarrådet	5
Seminarier, konferenser och utbildningar	5
Fredsföstran	5
Utbildning för journalister i Kaukasien	6
Seminarium om hembygdsrätten	6
Constitutions, Autonomies and the EU	6
Minorities in Transition. Experiences and trends around the Baltic Sea	6
MR-dagarna	7
Media and Democratic Participation	7
Märkesåret 2009	7
Föreläsningar	7
Ålands medlingsbyrå	8
Närområdessamarbete	8
Nendre – erfarenhetsspridning	8
Missing Persons Families Support Center	9
Villa Nina	9
Ungdomar	9
Praktikanter	9
Volontärer – sändande	9
Volontärer – mottagande	9
Styrelsen	10
Forskarrådet	10
Personal	10

Inledning

Under 2007 genomgick Ålands fredsinstitut en omstrukturering med syfte att lyfta fram forskningsfrågorna och samordna dem med övrig verksamhet. Forskningen har under året varit en central utgångspunkt för institutets arbete. Informations- och utbildningsverksamheterna har kopplats närmare till forskningen, som fokuserar på minoriteter, autonomier och säkerhetspolitik samt anknyttande EU-rättsliga, folkrättsliga och människorättsfrågor.

Från och med 1.1.2007 anställdes Sia Spiliopoulou Åkermark som direktör för institutet. Samtidigt blev verksamhetsledaren administrationschef.

Kontakterna till universitet i närregionen har under året utvecklats. Universitetsstuderanden har engagerats som högskolepraktikanter. Den folkliga förankringen har fortsättningsvis betonats genom att fokusera på Ålands status samt genom att kontinuerligt förmedla verksamhetsresultat till allmänheten genom öppna föreläsningar och diskussioner.

Det internationella intresset för Ålands självstyrelse har fortsättningsvis varit stort, vilket bland annat har visat sig i efterfrågan på information om Ålands status samt i antalet internationella besök vid institutet.

Under 2007 utnyttjade fredsinstitutet sin konsultativa status inom FN genom att framföra rekommendationer till FN:s människorättsråd i samband med rådets fjärde session i Genève den 12-30.3.2007. Rekommendationerna berörde rådets arbete. Därtill representerade Heidi Öst Ålands fredsinstitut vid FN-arbetsgruppens *Open-ended working group to consider options regarding the elaboration of an optional protocol to the international covenant on economic, social and cultural rights* möte i Genève den 16-27.7.2007.

Under året har flera nya forskningsprojekt initierats och ett nytt forskningsprogram har antagits av styrelsen. Fredsinstitutet har initierat en ny rapportserie, som under året utkom med två nummer. Därtill har två böcker publicerats.

Under året producerades en ny informationsfolder i flera språk.

De seminarier, kurser och utbildningar som har ordnats med en lokal målgrupp har fokuserat på fredsfostran i skolorna samt på minoritets- och autonomifrågor och andra aktuella internationella frågeställningar med Ålandsanknytning. Därtill har utbildning ordnats för journalister i Kaukasien samt seminarier om minoritets- och autonomifrågor i både Mariehamn och Uppsala.

Ålands medlingsbyrå som startades hösten 2006 har under 2007 funnit sin form och konsoliderat verksamheten.

Närområdessamarbetet som fokuserar på demokratiskt deltagande och social säkerhet i Litauen, Vitryssland och Kaliningrad har utvecklats med nya seminarier, utbildningar, nätverksmöten och pilotprojekt under året.

Ungdomsfrågorna har under året handlat om fredsfostran i skolorna samt mottagandet av praktikanter och volontärer. Därtill har institutet förmedlat volontärplatser utomlands åt åländska ungdomar.

Fredsinstitutet har även detta år jobbat med att säkra den långsiktiga finansieringen av institutets grundfunktioner. Bidrag för grundfunktionerna har erhållits från Ålands landskapsregering (penningautomatmedel), Mariehamns stad, undervisningsministeriet och Svenska kulturfonden. Bokslutet för år 2007 visar på ett överskott, vilket betyder att tidigare års ackumulerade underskott minskas.

Grundfunktioner

Grundfunktionerna omfattar lokaler och kansli samt informationsverksamhet, föreläsningar, bibliotek och Ålands fredsfond. Hit hör även styrelsens arbete, budgetering, redovisning och verksamhetsplanering samt planering av nya projekt och samarbeten med organisationer och myndigheter. Denna del av verksamheten utgör grunden för genomförandet av all annan verksamhet samt ger förutsättningar att dra in extern finansiering för olika projekt.

Information

Allmän information om institutet och Ålands status har i huvudsak spridits via webbplatsen www.peace.ax samt via direktkontakt till journalister, olika grupper samt enskilda.

Under året sammanställdes och trycktes en ny broschyr om institutet. Den gavs ut på svenska, engelska och finska. Därtill trycktes informationsmaterial om institutet på ryska. En spanskspråkig version av fredsinstitutets presentationsbroschyr gavs ut i elektronisk form. På hösten publicerades en rapport om den åländska hembygdsrätten. Boken *Fredens öar* publicerades på finska under titeln *Rauhan saaret*. Under hösten lanserades även Ålands fredsinstitutets nya rapportserie *Rapport från Ålands fredsinstitut – Report from the Åland Islands Peace Institute*. Under året publicerades två rapporter i serien; en om periferitet, hybriditet och marginalitet samt en om integrationen på Åland (se närmare information under Forskning nedan).

Fredsinstitutets online-dokumentsamling på institutets webbplats har under året uppdaterats kontinuerligt. I databasen finns publikationer och övrigt material som rör fredsinstitutets verksamhetsområden.

Till informationsverksamheten hör även opinionsbildning till den del det handlar om Ålands internationella status samt om att värna om folkrätt, mänskliga rättigheter, jämställdhet och fredliga lösningar på konflikter. Under året har ett par debattartiklar om aktuella ämnen publicerats. Den 15.3.2007 publicerade direktör Sia Spiliopoulou en debattartikel om landskapsregeringens språkpolitiska program och den 25.9.2007 en debattartikel under rubriken "Varför granskas Åland av Europadomstolen för mänskliga rättigheter?".

Institutet har under flera år påtalat behovet av att precisera gränserna för det demilitariserade Åland och omvandling av dem till ett modernt karttekniskt system. I mars 2003 tillsatte justitieministeriet en arbetsgrupp med uppdrag att ta fram ett förslag till precisering av gränserna. Arbetsgruppen presenterade sitt betänkande i oktober 2006. Fredsinstitutet har följt processen. I november 2007 beslutade styrelsen att efterhöra hos landskapsregeringen hur ärendet fortskrider.

Administrationschef Robert Jansson har även under 2007 varit medlem av kontaktgruppen mellan Ålands landskapsregering och utrikesministeriet. Gruppen tillsattes 1998 med syfte att utveckla och öka Ålandsexemplet användning i internationella sammanhang samt att även på annat sätt öka informationen samt kontakterna mellan utrikesministeriet och landskapsregeringen. Kontaktgruppen höll fyra möten under 2007.

I september 2007 antog styrelsen en ny informationspolicy för institutet. Policyn beskriver syftet med och innehållet i institutets informationsverksamhet. Målgrupper och informationskanaler identifieras och publikationsverksamheten beskrivs.

Händelser under året

- 7.3.2007 Besök av Rysslands konsul på Åland Vasilij Jakolev.
- 12.4.2007 Justina Donielaite, Sia Spiliopoulou Åkermark och Robert Jansson informerade en grupp nordiska ungdomar, de s.k. Nordenkorrespondenterna.
- 4.5.2007 Besök av en grupp pensionerade ambassadörer från Sverige.
- 12.5.2007 Fredsinstitutet medverkade i Möjligheternas torg i Mariehamn.
- 14.5.2007 Besök av Hans Blix och ambassadör Eva Kettis.
- 28.6.2007 Besök av Kurdish Democratic Party of Iran.

- 28.6.2007 Besökt av en grupp franciskanermunkar och ungdomar från Litauen.
- 2.8.2007 Besök av forskargruppen *Political Thought and Conceptual History* från Jyväskylä universitet.
- 14.8.2007 Besök av en europeisk grupp Emmaus-arbetare.
- 31.8.2008 Ålands landskapsregering anordnade ett möte om Skolfreden med gäster från Mannerheims barnskyddsfond och undervisningsministeriet. Fredsinstitutet medverkade.
- 1.9.2007 Skolfreden utlystes för första gången på Åland. Fredsinstitutet medverkade.
- 24.9.2007 Besök av Emmaus-grupp från Frankrike.
- 12.10.2007 Sia Spiliopoulou Åkermark höll anförande om Ålands särskilda status inom ramen för Georgiens president Mikhail Saakashvilis officiella besök på Åland.

Bibliotek och arkiv

Fredsinstitutets bibliotek ingår i den åländska biblioteksdatan Katrina och bokbeståndet är därmed tillgängligt för allmänheten. Under året har biblioteket kompletterats med speciallitteratur inom områden som är relevanta för fredsinstitutets verksamhet. Biblioteket innehåller 1.110 titlar.

Fredsinstitutets online-databas har under året kompletterats med ytterligare material och innehåller nu 1.815 dokument.

Fredsfonden

Ålands fredsfond är inrättad av Ålands fredsinstitut med ändamål att stöda fredsarbete. När fredsfonden har förkovrats kan rätten på fonderade medel beviljas som stöd till ändamål som styrelsen beslutar om. Kapitalet i fonden har under 2007 stigit till sammanlagt 12.300 euro.

Forskning

Under 2007 antogs ett nytt forskningsprogram för fredsinstitutet. Programmet betonar fredsinstitutets ursprungliga idé om att verka inom överlappningsfältet mellan säkerhet, minoritetsskydd och autonomi. Inriktningen på säkerhet rör både frågor om militär säkerhet och mänsklig och social säkerhet. Autonomi-inriktningen fokuserar på både territoriella och icke-territoriella autonomiarangemang.

Frågan om kulturella minoriteters deltagande i de demokratiska beslutsprocesserna beskrivs i forskningsprogrammet som en av de mest brännande frågorna efter andra världskriget och i synnerhet efter 1970- och 1980-talets identitetsrörelser världen över. Frågor om hur identiteter skapas och om deras beståndsdelar, om lagstiftning och konstitutionell praxis, liksom frågor om sambandet mellan internationell och nationell utveckling är områden som får särskild uppmärksamhet i programmet, inte minst tack vare Ålandsexemplens potential som analysobjekt.

De tre sakområdena belyses med särskild medvetenhet om tre perspektiv som är fredsinstitutets utgångspunkter: Konfliktlösning och konfliktförebyggande, Åland, Norden och Östersjöområdet samt genusfrågans betydelse för samtliga sakområden. Tvärvetenskapligheten betonas. Fokus ligger främst på statsvetenskap, internationella relationer, freds- och konfliktforskning, folkrätt och statsrätt, minoritetsskydd och mänskliga rättigheter.

Under året har följande forskningsprojekt initierats:

- Hembygdsrätt, näringsrätt och medborgarrätt – hörnstenar i den åländska självstyrelsen.
- Samernas rätt till deltagande i miljöfrågor.
- Migration och integration i autonoma områden.
- Den åländska självstyrelsen och EU.
- Ålandsdelegationen
- Internationella brottmålsdomstolens roll i Uganda

Ålands fredsinstitut har under året knutit till sig flera unga forskare som deltar i specifika projekt och seminarier.

Publikationer

Fredsinstitutet har under året fortsatt sin publikationsverksamhet och därtill utvecklat en rapportserie (Rapport från Ålands fredsinstitut – Report from the Åland Islands Peace Institute). Rapporterna har spridits i både tryckt och elektronisk form. Under 2007 gavs följande två rapporter ut i serien:

- *Gibraltar, Jerusalem, Kaliningrad: Peripherality, Marginality, Hybridity* av Christopher S. Browning och Pertti Joenniemi.
- *Immigrant Integration on Åland – an exploratory study* av Bogdan State.

Under 2007 har följande böcker publicerats:

- *Rauhan saaret. Ahvenanmaan itsehallinto, demilitarisointi ja puolueettomuus* av Susanne Eriksson, Lars Ingmar Johansson och Barbro Sundback.
- *Den åländska hembygdsrätten*. Rapport från seminariet ”Hembygdsrätt, näringsrätt, medborgarrätt – hörnstenar i den åländska självstyrelsen” i Helsingfors den 14 juni 2007. Redaktör: Sia Spiliopoulou Åkermark. Utgiven tillsammans med Ålands lagting.

Inom ramen för projektet *Nendre – erfarenhetspridning* har institutet publicerat skriften *United against sexual slavery*, sammanställd av Ulrika Navier och utgiven tillsammans med Ålands fredsförening-Emmaus. En svenskspråkig version, *Tillsammans mot sexslaveri*, har publicerats i elektronisk form.

Fredsinstitutet har tillsammans med Norden i Fokus och Ålands landskapsregering publicerat seminarierapporten *Åland – fredens öar?* innehållande föredrag från ett seminarium på Armémuseum i Stockholm den 19.10.2006. I skriften medverkar Graham Robins, Ove Bring, Alyson JK Bales och Barbro Sundback.

Händelser under året

- 5.11.2007 Sia Spiliopoulou Åkermark deltog som expert vid Europarådets granskning av Sveriges senaste rapport om minoritetsskydd under Ramkonventionen om skydd av nationella minoriteter, i Strasbourg.
- Petra Granholm och Rhodri Williams har under året medverkat i klustergruppen om vatten och rättigheter vid Swedish Water House.

Forskarrådet

Ålands fredsinstitut har ett forskarråd bestående av Kjell-Åke Nordquist (ordförande), Susanne Jungerstam-Mulders och Nils-Gustaf Eriksson, som samtliga även är styrelsemedlemmar. Rådets uppgift är att besluta om verksamhetens vetenskapliga inriktning. Forskarrådet har under 2007 haft ett möte, då frågan om ett forskningsprogram diskuterades.

Seminarier, konferenser och utbildningar

Fredsfostran

Ålands fredsinstitut och Ålands fredsförening-Emmaus startade 2005 i samarbete med landskapsregeringens skolbyrå och grundskolorna på Åland projektet *Fredsfostran*, som har givit utbildning i freds- och konfliktfrågor, kommunikation, jämlikhet, demokrati, rättvisa och skolmedling. Under 2007 har lärarfortbildning ordnats och utbildningsmetoderna har testats av flera skolor.

I februari ordnades för grundskolelärare och annan skolpersonal en fortbildningskurs i skolmedling och konflikthantering. Utbildare var Babs Sivertsen och Ragnhild Almelid från Norge. Totalt 13 personer från 7 grundskolor deltog. Utbildningen delfinansierades av Kulturfonden för Finland och Norge.

I mars ordnades en workshop om konflikthantering och sociala färdigheter för lärare och daghemspersonal. I september gav Marja Leena Magnusson undervisning i konflikthantering i Vuotso skola.

I oktober hölls lärarfortbildning i dramapedagogik som metod i konflikthantering med Katarina Olsson och Nina Kjällquist från Sverige som utbildare. 14 personer från 9 skolor deltog. Projektet har finansierats med stöd från Ålands landskapsregering, Svenska folkskolans vänner och Kulturfonden för Sverige och Finland.

FredsInstitutets nyhetsbrev *Skolnyheter* har kommit ut två gånger under året. Nyhetsbrevet finns på institutets webbplats (under utbildning).

Händelser under året

- 30.8.2007 Marja Leena Magnusson medverkade vid Översnäs skolas egen utlysning av skolfred.
- 9-11.1.2007 Marja Leena Magnusson deltog i utbildningen *Fredsagent 1325* vid Sida Civil Society Center i Härnösand.

Utbildning för journalister i Kaukasien

Ålands fredsInstitut medverkar i International War and Peace Reporters projekt *Cross Caucasus Journalism Network* under perioden 2007-2009 med utbildning i minoritetsfrågor. Sia Spiliopoulou Åkermark medverkade vid utbildningssessioner den 26-28.5.2007 i Baku och den 3-6.12.2007 i Sukhumi.

Seminarium om hembygdsrätten

I samband med Ålandsdagarna i Helsingfors ordnade Ålands fredsInstitut i samarbete med Ålands lagting och Renvall-institutet den 14.6.2007 ett seminarium om hembygdsrätten. På hästen publicerades en rapport från seminariet; *Den åländska hembygdsrätten*. På seminariet och i rapporten medverkade/medverkar Pauliine Koskelo, Sia Spiliopoulou Åkermark, Jouko Kinnunen, Anna-Lena Sjölund, Rhodri Williams, Gunnar Jansson och Peter Lindbäck.

Constitutions, Autonomies and the EU

Seminariet *Constitutions, Autonomies and the EU* ordnades i Mariehamn på FN-dagen den 24.10.2007. Seminariet belyste autonoma regioners ställning inom EU samt utvecklingen av autonomilagstiftningen i Spanien. I seminariet medverkade tre autonomiexperter från Spanien; Carlos Flores Juberias, J. Ruiz Vietyez och Inigo Bullain. De talade om autonomilagstiftningen i Spanien, de spanska autonomiernas förhållande till EU samt utvecklingen av autonomi i Baskien. Därtill medverkade åländsk EU-expertis. Ålands landskapsregerings EU-chef Sören Silverström talade om implementeringen av EU-lagstiftning på Åland. Biträdande lagtingsdirektör Susanne Eriksson talade om Ålands lagtings roll i EU-frågor medan lantrådet Roger Nordlund tog upp utmaningar för den åländska autonomi i förhållande till EU. I seminariet deltog omkring 40 personer. Seminariet delfinansierades med statsunderstöd för medborgarorganisationernas EU-information.

Minorities in Transition. Experiences and trends around the Baltic Sea

Symposiet *Minorities in Transition. Experiences and trends around the Baltic Sea* ordnades i Uppsala 16.11.2007 i samarbete med Centrum för multietnisk forskning vid Uppsala universitet och SCAS och med delfinansiering från Nordiska kulturfonden. I seminariet medverkade femton forskare från Finland, Ryssland, Estland, Lettland, Litauen, Polen, Tyskland, Danmark och Sverige. Därtill medverkade OSSE:s högkommissarie för nationella minoriteter Rolf Ekéus. De

medverkande höll föredrag om aktuella minoritetsfrågor i respektive land. I symposiet deltog ett sextiotal personer.

MR-dagarna

Årets mänskliga rättigheter-dagar ordnades i Stockholm på temat "krig och fred". Sia Spiliopoulou Åkermark medverkade som ledare för ett seminarium om samefrågor under rubriken *Samerna – ett urfolk utan urrättigheter*.

Media and Democratic Participation

Utbildningen *Media and Democratic Participation* för unga journalister från Armenien, Azerbajdzjan, Vitryssland, Storbritannien, Sverige och Åland planerades under 2007. Utbildningen fokuserade på lokalmedia och demokratiskt deltagande. Projektet genomfördes i februari 2008.

Märkesåret 2009

År 2008-2009 uppmärksammas att det har förflutit tvåhundra år sedan 1808-1809 års krig. Fredsinstitutet har under 2007 tillsammans med Ålands museum och Ålands konstmuseum inlett planeringen av uppmärksammandet av märkesåret 2009.

Föreläsningar

Ålands fredsinstitut ordnade under 2007 följande seminarier, konferenser och föreläsningstillfällen:

- 22.1.2007 Föredrag på stadsbiblioteket med Susanne Jungerstam-Mulders: *Partier och ideologier i de nya EU-medlemsländerna*.
- 1.2.2007 Sia Spiliopoulou Åkermark ledde ett seminarium i Stockholm om FN:s nya människorättsråd. Seminariet arrangerades av Frivilligorganisationernas fond för mänskliga rättigheter.
- 9.3.2007 Justina Donielaite medverkade i seminariet *Sexismen i samhället* i Västerås med föredraget *Faktorer som upprätthåller sexslavhandel samt erfarenheter av förebyggande arbete i Litauen*. Seminariet arrangerades av Stiftelsen Mälardalens kvinnolobby.
- 11.4.2007 Justina Donielaite, Barbro Sundback och Marianne Eriksson höll en workshop om människohandel med deltagarna i Emmaus Internationals styrelsemöte på Åland.
- 12.4.2007 Seminarium i lagtinget om människohandel. Människohandelsexperten Marianne Eriksson samt Olof Lindqvist från Polisen och Timo Hissa från gränsbevakningen medverkade.
- 2.5.2007 Sia Spiliopoulou Åkermark ledde en diskussion i Stockholm om den nordiska samekonventionen. Diskussionen ordnades av Raoul Wallenberginstitutet.
- 11.5.2007 Sia Spiliopoulou Åkermark medverkade i seminariet *Minority Rethorics* vid Jyväskylä universitet med föredraget *Åland as the Ideal Minority Case*.
- 14.5.2007 Föredrag i stadsbiblioteket med Hans Blix: *Den kalla freden. Dags för nedrustning*.
- 18.6.2007 Sia Spiliopoulou Åkermark föreläste om mångkulturell utbildning vid European Academy i Bolzano, Italien.
- 2.8.2007 Föredrag i stadsbiblioteket med Pär Stenbäck: *Internationell konfliktlösning*.
- 21-24.8.2007 Sia Spiliopoulou Åkermark föreläste vid i doktorandkursen *Parliamentary Literacy* i Konevesi.
- 10.9.2007 Föredrag i stadsbiblioteket med Kjell-Åke Nordquist: *Försoning – en politisk realitet?*
- 26.9.2007 Mariehamn. Sia Spiliopoulou Åkermark höll föredraget *Vad är mänskliga rättigheter?* inom ramen för diskrimineringsombudsmannens föreläsningsserie.
- 19.10.2007 Justina Donielaite höll föredraget *Tjejgruppsarbete – mot människohandel i Litauen och Vitryssland* på seminarium ordnat av Mälardalens kvinnolobby i Västerås.
- 24.11.2007 Fredsinstitutet ordnade tillsammans med Folkhälsan seminariet *Är det bara tjejerna som ska bygga ett jämställt samhälle?* I seminariet medverkade Mats Berggren, Mia Hanström och Justina Donielaite.
- Gästforskaren Rhodri Williams har under året givit en rad föreläsningar om flyktingfrågor, egendomsfrågor i konfliktsituationer bl.a. i Sverige och Sri Lanka.

Ålands medlingsbyrå

Hösten 2006 inledde Ålands fredsinstitut *medling vid brott och i vissa tvister*. Medlingen är lagstadgad och länsstyrelsen upphandlar medlingstjänsterna av fredsinstitutet, som driver Ålands medlingsbyrå.

Medlingsbyrån har tio utbildade frivilliga medlare till sitt förfogande. Tre gemensamma träffar för medlarna har ordnats under året. Vid dessa möten har olika sakkunniga från polisen och rätts-hjälpsbyrån konsulterats för att berätta om medlingsrelevanta frågor.

Den kvantitativa målsättningen för 2007 var att handlägga 50 ärenden. Antalet inkomna ärenden var 38. I 20 ärenden har medlingsmöte hållits och 29 avtal uppgjorts. I två ärenden ska ytterligare medlingsmöten hållas. I 13 ärenden har negativt beslut fattats på grund av att samtycke återtagits eller förutsättningar för medling saknats. Totalt 7 ärenden ligger öppna och överförs till behandling 2008.

Medlingsbyrån har under året aktivt jobbat för att informera allmänheten och samarbetsmyndigheter. Vidare har advokatbyråer, polis och åklagare informerats om verksamheten. Den medlingsansvariga har hållit en föreläsning på yrkesskolans sociala linje. Medlingsbyråns webbsida har uppdateras kontinuerligt.

I juni ordnades på Åland en riksomfattande medlingsutbildning med Länsstyrelsen i västra Finland som arrangör. Målgruppen för kursen var medlingsansvariga, medlingshandledare, frivilliga medlare, personal från polis och åklagarväsendet samt företrädare från andra samarbetsmyndigheter.

Medlingsansvariga Anna-Lena Sjölund gick på föräldraledighet den 14.11.2007, varefter medlingsbyrån sköttes av Carolina Sandell fram till årsskiftet, då Inger Lyyski tillträdde som vikarierande medlingsansvarig.

Besök

- Den 29.8.2007 besöktes medlingsbyrån av riksåklagaren och landskapsåklagaren.

Närområdessamarbete

Nendre – erfarenhets spridning

Centret för kvinnor och barn – Nendre i Vilnius, Litauen ger omsorg åt 20 småbarn och 20 skolbarn samt handledning och rådgivning åt deras ensamstående socialt utslagna mammor. Syftet är att förhindra att dessa familjer splittras samt att ge mammorna och barnen en möjlighet att ta kontrollen över sina egna liv. Det handlar om att ge målgruppen samma möjligheter till säkerhet och demokratiskt deltagande som alla andra medborgare.

Centret startades av Kvinnoklubben Devyndarbe och Ålands fredsinstitut, men verkar i dag som en självständig organisation. Nendres uppbyggnadsfas är nu över och Ålands fredsinstituts ansvar för delfinansieringen av driften upphörde från och med 2007. Fredsinstitutets insatser fokuseras i stället på utbildnings- och utvecklingsinsatser inom projektet *Nendre – erfarenhets spridning*.

Under 2007 utvecklades spridningen av erfarenheterna av verksamheterna i Litauen till organisationer i Vitryssland och Kaliningrad. Nendre har utgjort en plattform för erfarenhetsutbytet. Diskussioner om demokratiskt deltagande och förändringsarbete är en viktig del av projektet, i synnerhet eftersom en sådan diskussion inte kan föras i Vitryssland. Under året har flera nya pilotprojekt startats i både Kaliningrad och Vitryssland. I bilaga finns skild årsrapport för denna verksamhet.

Missing Persons Families Support Center

År 2007 fortsatte utbildningen av tjejgruppsledare i enlighet med den modell som har byggts upp i nära samarbete med Nendre, Missing Persons Families Support Center och jämställdhetskonsulten Mia Hanström. Gruppaktiviteterna har koordinerats av Missing Persons Families Support Center. Syftet med tjejgrupperna är att förebygga sexslaveri och kvinnohandel (trafficking) samt att bidra till social återintegrering av offer för trafficking. Under 2007 har en större del av utbildningen genomförts av de litauiska ledare som under 2006 utbildades till utbildare. I oktober ordnades utbildning av tjejgruppsledare i Vitryssland.

Villa Nina

År 2000 mottog fredsinstitutet en donation för att kunna köpa lantstället *Villa Nina* i Aukstaitija nationalpark nordöstra Litauen. Underhåll och drift av stället sköts av Nendre. Ålands fredsinstitut har finansierat renovering och andra förbättringar på fastigheten.

Villa Nina har under 2007 använts för Nendres lägerverksamhet. Lägerperioderna ger mamman och barnen möjligheter att umgås utan att tänka på vardagens alla problem. Lägerverksamheten bidrar väsentligt till att öka förutsättningarna att hålla samman familjerna.

Ungdomar

Ungdomsfrågorna har under året fokuserat på projektet *fredsfostran*, volontärverksamhet samt ungdomspraktikanter som deltagit i projektplanering och -genomförande samt forskningsinsatser.

Den 1.9.2007 utlystes skolfreden på Åland. Fredsinstitutet medverkade i planering och genomförande i samarbete med Folkhälsan, Rädda barnen och landskapsregeringen. Den 31.8.2007 ordnade arrangörerna ett seminarium om skolfredsfrågor

Praktikanter

Högskolepraktikant Linda Johansson gjorde under sommaren en kartläggning av fredsinstitutets uttalanden genom tiderna. Högskolepraktikanten Bogdan State genomförde under sommaren en undersökning om integration på Åland av personer från utlandet. Resultaten publicerades i institutets rapportserie. Högskolepraktikanten Petra Granholm arbetade under sommaren med en rapport om samernas rätt till deltagande i miljöfrågor. Arbetet resulterade i en rapport som publicerades i institutets rapportserie i början av 2008.

Volontärer – sändande

Ålands fredsinstitut har även under 2007 förmedlat volontärplatser utomlands till ålänningar. Syftet med volontärverksamheten är att ge unga ålänningar internationell erfarenhet, språkkunskaper och förståelse för andra kulturer och människor. Målgruppen är personer i åldern 18-24 år. Under året har Jenny Lindgren arbetat som volontär i Salzburg, Österrike och Linda Karlsson i Vilnius, Litauen. Jenny arbetade vid ett daghem och Linda vid ett skyddshem för barn.

Volontärer – mottagande

Syftet med mottagandet av volontärer är att ge europeiska ungdomar internationell erfarenhet, språkkunskaper och förståelse för andra kulturer och människor. Syftet är också att ge Åland och Ålands fredsinstitut erfarenhet av att samverka med personer från andra länder. Volontären Özgür Sarisoy från Turkiet avslutade sin ettåriga volontärperiod vid institutet den 28.2.2007. En ny volontär, Miquel Jordi Diez i Perez från Spanien, togs emot en ni mars 2007. Volontären arbetade främst med ungdomsfrågor och seminariearrangemang. Volontärperioden avslutades i december 2007. Ingen ny volontär rekryterades i slutet av året.

Händelser under året

- 21-24.11.2007 Marja Leena Magnusson deltog i det nordiska seminariet *Participation of Young People in Youth Information Work in Nordic Countries and autonomous areas* i Enare. I seminariet deltog ungdomar och ungdomsledare från Finland, Island, Norge, Sverige samt Färöarna och Åland.

Styrelsen

Under 2007 sammanträdde styrelsen fyra gånger och behandlade sammanlagt 35 ärenden.

Forskarrådet

Under 2007 sammanträdde forskarrådet en gång, och behandlade då tre ärenden.

Personal

Ordinarie anställda

Justina Donielaite, projektledare, 78% av heltid 1.1-30.6.2007, 83% av heltid 1.7-31.12.2007.

Frans Jansson, städare, timanställd 1.1-31.12.2007.

Robert Jansson, administrationschef, 49-85% av heltid 1.1-30.4, heltid 1.5-31.12.2007.

John Knight, biblioteks- och arkivansvarig, 13,5% av heltid 1.1-31.12.2007.

Marja-Leena Magnusson, informations- och utbildningsansvarig, 60% av heltid, 1.1-31.12.2007.

Anna-Lena Sjölund, medlingsansvarig, 50% av heltid 1.1-31.12.2007 (moderskapsledig 14.11-31.12.2007), forskningsassistent, 25% av heltid 1.8-30.11.2007.

Sia Spiliopoulou Åkermark, direktör, 50% av heltid 1.1-31.12.2007.

Tillfälligt anställda

Andreea Bolos, vikarierande projektledare, 50% av heltid 1.5-31.8.2007.

Miquel Jordi Perez Diez, EVS-volontär, heltid 14.3-21.12.2007.

Carolina Sandell, medlingsansvarig, timanställd 10.11-31.12.2007.

Özgür Sarisoy, EVS-volontär, 1.1-28.2.2007.

Högskolepraktikanter

Petra Granholm, heltid 18.6-12.8.2007 och 10.9-7.10.2007 (anställd av Ålands landskapsregering).

Linda Johansson, heltid 4.6-29.7.2007 (i samarbete med Emmaus, anställd av Ålands landskapsregering).

Bogdan State, heltid 1-31.7.2007 (stipendiat från Amherst College, USA).

Övriga praktikanter

Estera Jurgutyte, praktikant från Ålands handelsläroverk, sammanlagt ca 80 timmar 12.1-15.5.2007.